

Att upptäcka trakasserier och kränkande behandling:

- * Enligt diskrimineringslagen ska huvudmannen vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att något barn som deltar i verksamheten utsätts för trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier.
- * Enligt skollagen ska huvudman även se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn utsätts för kränkande behandling.
- * Personalens egna observationer av barnens beteende kan ge viktiga signaler om att något inte står rätt till. Barnens egna berättelser som antingen formuleras av de själva eller genom deras föräldrar måste tas på allvar. Andra signaler på utsatthet kan vara återkommande frånvaro eller att barnet kränker andra.
- * I de fall då ett barn utsätts för trakasserier eller kränkande behandling av någon personal är det viktigt att barnet har kanaler för förtroende samtal med någon annan i personalgruppen. Det är viktigt att samarbetsklimatet inom personalgruppen är sådant att andra vågar se och ta tag i problemet.
- * Kränkningar mellan barn äger ofta rum utanför lekrummet därför är det viktigt att personalen är närvarande för att i ett tidigt stadium upptäcka kränkningar.

Att utreda uppgifter om vid misstanke om sexuellt utnyttjade av barn, diskriminering, trakassering och kränkningar:

- * Enligt diskrimineringslagen och skollagen är en huvudman som får kännedom om att ett barn som deltar i eller söker sig till verksamheten och anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling, är verksamheten skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier eller kränkningarna.
- * Rutiner bör finnas hur informationen mellan huvudmannen, personal, barn och vårdnadshavare ska ske då någon i verksamheten får kännedom om att ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.
- * En utredning bör allsidigt belysa vad som inträffat och analysera orsakerna till detta samt omfatta både den eller de som kan ha utövat kränkningen och den som blivit utsatt för den.
- * I varje enskilt fall bör det bedömas om en anmälan ska göras till andra myndigheter.
- * Skyldigheten att utreda om någon har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling träder in så snart någon i verksamheten fått kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för detta. Det krävs inga bevis för att påbörja en utredning.
- * Om ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är det viktigt att berörda vårdnadshavare informeras så fort som möjligt.
- * Personalen måste agera genast om situationen är akut.

- * Barn som upplever sig trakasserade eller på annat sätt kränkta av personal är i en stark utsatt situation eftersom de befinner sig i beroendeställning.
- * Det är viktigt att den enskildes upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som har hänt.
- * Utredningens omfattning och metod måste anpassas till varje enskilt fall. Ibland kan det vara tillräckligt, att genom några enkla frågor få händelsen kartlagd.
- * I andra fall kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och omfatta fler barn samt personal. Utredningen bör även involvera barnets vårdnadshavare.
- * Det är viktigt att vara uppmärksam på om en kränkning är en enstaka händelse eller om den är en del av systematiska och återkommande kränkningar.
- * Kränkande handlingar kan också utgöra brott. En bedömning om en polisanmälan ska göras bör ske i varje enskilt fall. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv och hälsa ska Arbetsmiljöverket underrättas. Detta gäller även vid händelser som orsakats genom våld eller hot om våld.

Att vidta åtgärder för att förhindra framtida trakasserier och kränkande behandling:

- * Det bör finnas rutiner för hur akuta situationer ska hanteras och lösas när barn utsatts för trakasserier eller kränkande behandling.
- * De åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar.
- * Om ett barn utsatts för trakasserier eller kränkande behandling måste beslut om genomförande av åtgärder ske snabbt.
- * Hur personalen ska agera i sådana situationer bör vara väl förankrade i verksamheten. De åtgärder som vidtas på såväl kort som lång sikt måste leda till att trakasseringarna eller kränkningarna upphör.
- * Dokumentation är ett viktigt stöd i arbetet med att följa upp åtgärderna och eventuellt förändra eller sätta in nya.
- * Det är även en rättsäkerhetsfråga eftersom den ger berörd personal och vårdnadshavare möjlighet till insyn. Dokumentation kan även vara ett underlag om det blir rättslig process avseende det inträffade.

(Hämtad ur skolverkets allmänna råd 2009)